

**עין משפט**  
נר מצוה

<sup>ג</sup> א מיי פֿ'ס מהלכות שפירות ה' ג סגנו עשין פט טו"ע ח"מ ס"י שמו סעף ג:
ד ב מיי פ"ו מהלכות ממרי ה' ג סגנו לאחין דט טו"ע י"ד ס"י רמא סעף 6:

**תורה אור השלם**

<sup>1</sup> ובי ישאל איש מעם רעדו וְנִשְׁבֵּר או מת בעליו אין עמו שלם יְשֻׁלָּם: שמות כב יג
2 ואם יִגָּב יִגָּב מעצמו יְשֻׁלָּם לְבַעְיָהוּ: שמות כב יא
3 בי איש אשר יִקְלַל אֶת אֶבְיֹו וְאֵת אִמּוֹ מוֹת יוֹמָת אֶבְיֹו וְאִמּוֹ קֵלָל דְּבָרָיו: ויקרא כ ט

**רבינו חננאל**

[השואל את הפה ושאל בעלך ענה כולו:] עמה ממש הריי משכחת לה, והא פרה נקנית במשיכה ובעלים באמירה, ואוקימנא כגון פרה בחצר השואל דלא מיוחסא משיכה דמיקרא פרה ובעלים באמירה, אי נמי בדאמי' ליה לא הישאל ליה עד שעת משיכת פרתן: גנבה קרובה לאונס. פי' שיתכן שאנסתו שיהא וכוונתו בה, אבל אברה אם הוא דבר שיש בו רוח חיים ויצא והלך ואבר, או כלי וכוונתו בתן ונפלו מתוך חיקו ואברו, או שהניחן במקום שאינו בר שפירה ואברו<sup>א</sup>), הרי זה קרוב לפשיעה.

<sup>א</sup> צ"ע מדוע אינו פשיעה גמורה.

## צד:

**תנן** התם ארבעה שומרים<sup>א</sup>. משום דלייתי צמתימין קרא דואס צעליו עמו וגו' נטר למימר מנא ה"מ עד הכא':

**שומר חנם** נשבע עַל הַבֵּי. לא חשיב פשיעה דזהא כוליה חייבים והשואל משלם את הכל<sup>ב</sup> מה שהוזכר בפרשה אצל

מתה מחמת מלאכה כיון ששואל יש לו רשות לעשות זה מלאכה<sup>ג</sup> פטור<sup>ד</sup>: **דקיימא באגם**. לא צעי למימר היכא דזן אותה שזין כל הנאה שלו שיהא פטור לעולם חייב צאונסין אלא ה"ק אפי' שואל שכל הנאה שלו כגון דקיימא באגם אינו משלם אלא קרן:

**אָלָא דַּמָּאן דַּאֲמַר דְּבִרְה תוֹרָה בַּכְּשׁוֹן בְּנֵי אִדָּם כו'.** אע"ג לנדידיה דרשנין<sup>ה</sup> צכל מקוס לצד מתיכא דלא מיקטצנר כדפי' צפ"צ (לעיל דף לא: ד"ה דברה) ה"נ לא ממתצנר לרבות אצידה כיון דכתיב צלשון גניצה ואית' לן למימר דברה תורה כלשון בני אדם<sup>ו</sup>: **אָלָא** אביו ואמו. דסתמא משמע שניהם כאלה. והא דכתיב (דברים כז) יחדו צשעטנו<sup>ז</sup> אינטיקין לשתי תכיפות<sup>ח</sup> ויחדו דלא תחרוש (שם) אינטיקין דאי לאו יחדו ה"א אפילו אין קשורים צמחרישה אלא שמהניגס צצת אחת או אפילו צוה אחר זה<sup>ט</sup> ורבי יונתן נמי דלמך עד שיפרוט לך הכמוצ יחדו לא מהתם יליף מדאינטיקין התם למיכתב יחדו דהא אינטיקין כדפי' אלא מתצנר קאמר דהוי משמע הכי: דאפטר

מכפילא בשבועה תדע דהא שואל כל הנאה שלו ואינו משלם אלא קרן והשואל כל הנאה שלו והא בעיא מזוני דקיימא באגם והא בעיא נטירה כגמר מתא ואיבעית אימא לא תימא כל הנאה שלו אלא אימא רוב הנאה שלו ואיבעית אימא בשאילת כלים נושא שכר והשוכר נשבעין על השבועה ועל השבועה ועל המתה ומשלמין את האבירה ואת הגניבה בשלמא גניבה דכתיב<sup>א</sup> אם גנוב יגנב מעמו ישלם לבעליו אלא אבירה מנא לן דתניא אם גנוב יגנב אין לי אלא גניבה אבירה מנין ת"ל אם גנוב יגנב מכל מקום הניחא למאן דאמר לא אמרינן דברה תורה כלשון בני אדם אלא למאן דאמר אמרינן<sup>ב</sup> דברה תורה כלשון בני אדם מאי איכא למימר אמרי במערבא קל וחומר ומה גניבה שקרובה לאונס משלם אבירה שקרובה לפשיעה לא כל שכן ואידך<sup>ג</sup> מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא והשואל משלם את הכל בשלמא שבורה ומתה דכתיב יוכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת אלא שבויה בשואל מנא לן וכי תימא גילף משבורה ומתה מזה לשבורה ומתה שכן אונסא דסליק אדעתא הוא תאמר בשבועה שכן אונסא דלא ומתה בשומר שכר מה לחלן שבויה עמו אף כאן שבויה עמו איכא למיפרך מה לשומר שכר שכן לפטור תאמר בשואל שכן לחיוב אלא כר' נתן דתניא ר' נתן אומר או לרבות שבויה האי או מיבעיא ליה לחלק דסד"א עד דמיתברא ומתה לא מחייב קמ"ל הניחא לר' יונתן אלא לר' יאשיה מאי איכא למימר<sup>ד</sup> דתניא<sup>ה</sup> איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו אביו בלא אמו אמו בלא אביו מנין ת"ל<sup>ו</sup> אביו ואמו קלל אמו קלל דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו עד

**הנאה**. שאינו נותן שכר: ואיצטעס אימא צשאינל כלים. כל הנאה שלו דלא צעי מזוני וגשמרין פלוגתא היא צאלו מציאות (לעיל דף לא:): ואידך. מאן דלמר לא דברה תורה כלשון בני אדם: שכן אונסא דסליק אדעתא הוא. ועל מנת כן שיליה מדלא אחני על מנת שלא אחמייד צצצורה ומתה תאמר צצצויה דלא הוה לשומר שכר. אם השוה צו צצויה לצצורה ומתה: שכן לפטור. השוה אותה להן והיא ניחא ליה כיון דצצורה ומתה פטורה כל שכן דצצצויה שפיר פטר ליה: תאמר. להשוותו להן צשואל לחיוב והא איכא למיפרך מה לצצורה ומתה דלונסא דסליק אדעתא הוא: ונשצר או מס: הניחא. הא דלא מיצעי לך או לתלק לרצי יונתן דלא צעי לתלק ואומר דנשצר ומת הוי משמע או האי או האי מצי למדרשה לרבות צצויה: אציו קלל אמו קלל צמחילתו סמך קללה לצציו צסופו סמך קללה לאמו:

כח להוציא ייתור הלשון ממשמעותו אם אינו ענין לגופו, אלא כיון דמציו למימר דברה תורה אמר ד"ת ולא נוצינא ממשמעותו דלאו קרא ויתרא הוו. I. לר' יאשיה דמשמע ליה שניהם כאחד ובר, י"ל. ר"ן. II. [ד]אי לא כתיב יחידיו ה"א דאפי' מלבושים אחד של צמר ואחד של פשתים לא ילבש אפי"פ שאינם תפורים יחד, דמחזיק דרשנין (יבמות ה:) דתוקף תכיפה אחת אינו חבור. מוס' חולין עט: U. במענה יחד. מוס' ה"א"ש.

## השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

**אצל שאל אם הפרה וכו'.** אשמעינן אע"פ שהיה עמו צשעת אונסיה לא הוי שאילה צצעלים לאיפטורי אלא אם כן היה עמו צשעת שאלה וטעמא מפרש צגמרא<sup>א</sup>: **גב' ונעלם צאמירה**. משאמר לו הרי פרתי ואני נשאלין לך הוי גופו שאלו לו ופרה אצתי מיחסרא משיבה ועל כן הוה ליה שאל צעלים ואחר כך שאל פרה: **נשבעין**. שכן הוא שלא פשעו זה ושלם שלחו זה יד: **פרשה ראשונה**. ג' פרשיות הן סמוכות. כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור (שמות כב) וזה פטר על הגניצה דכתיב (שם) וגונז מצית האיש טעוען שנגנצה הימנו דכתיב (שם) ונקרצ צעל הצית אל האלהים ואוקימנא<sup>ב</sup> לשבועה שנשבע שלא שלח זה ידו. ואחריה כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וזה חייב על הגניצה ופטור על האונסין צצצוועה דכתיב (שם) ומת או נשצר או נשצה צצועת ה' מהיה ואס גנוז יגנז ישלם. ושלשית וכי ישאל<sup>ג</sup> וחייב זה את האונסין כשאין צעליו עמו ופטור צצעלים: **טוען טענס גנז**. טוען שנגנצה הימנו ונמלא ששוא עצמו גנזה חייב זה כפל צפרשה ראשונה דכתיבי<sup>ד</sup> אם לא ימלא הגנז וסמיך ליה על כל דצר פשע ישלם שנים ואוקימנא<sup>ה</sup> דכ"ב מרובה (צ"ק דף סג:). אם לא ימלא כמו שאומר אלא הוה עצמו גנזו ישלם שנים וכגון שנשבע תחילה לשקר שנגנזה אצל צאו עדים קודם שנשבע תחלה לשקר אינו משלם כפל דהכי כתיב אם לא ימלא הגנז וכצר נשבע ונקרצ צעל הצית אל האלהים לשבועה על כל דצר פשע אשר ירשיעון דיינין צעדים ישלם שנים וכיון דחומרל' היא צדייה להך פרשתא אשומר שכר דאילו פרשה שניה לויכא כפל דהא מיחייב ליה צגניצה ואצידה ומכי טעיין נגנזה מחייב עצמו צקקן: **אפילו הכי**. חמורה שניה מרלשונה דקרנא צלל שצועה ששניהם מחייבתו לשלם נשבע משאמר נגנזה ואפילו לא נשבע לשקר זה חמורה מן הראשונה שפוטרתו מלשלם קרן אם לא צאו עדים שהוא גנזה אע"פ שחייבתו כפל לאחר שנשבע לשקר וצאו עדים וצלל צצועה אין שם כפל: **דע**. דהא עדיפא מדלא פטר שואל על הגניצה ויחייציה כפל לאחר צצועה: **דהא שואל כל הנאה שלו**. שצחנס הוה עושה מללאתו וצו היה לו להחמייר יומר וחיציו על טענת גנז קרן צלל צצועה ולא פטרו צצצוועה כדי להצילו לידי כפל: **דקיימא באגם**. כלומר יש שואל שכל הנאה שלו כגון שהיה אגס סמוך לו: **רוצ**

צציתו חנס: **הניחא למאן דאמר כו'.** שכן אונסא דסליק אדעתא הוא. ועל מה לנאסוקי אדעתיה ולאחנוי: **מה לשומר שכר**. אם השוה צו צצויה לצצורה ומתה: שכן לפטור. והיא ניחא ליה כיון דצצורה ומתה פטורה כל שכן דצצצויה שפיר פטר ליה: תאמר. הא דלא מיצעי לך או לתלק לרצי יונתן דלא צעי לתלק ואומר דנשצר ומת הוי משמע או האי או האי מצי למדרשה לרבות צצויה: אציו קלל אמו קלל צמחילתו סמך קללה לצציו צסופו סמך קללה לאמו: **הנאה**. שאינו נותן שכר: ואיצטעס אימא צשאינל כלים. כל הנאה שלו דלא צעי מזוני וגשמרין פלוגתא היא צאלו מציאות (לעיל דף לא:): ואידך. מאן דלמר לא דברה תורה כלשון בני אדם: שכן אונסא דסליק אדעתא הוא. ועל מנת כן שיליה מדלא אחני על מנת שלא אחמייד צצצורה ומתה תאמר צצצויה דלא הוה לשומר שכר. אם השוה צו צצויה לצצורה ומתה: שכן לפטור. השוה אותה להן והיא ניחא ליה כיון דצצורה ומתה פטורה כל שכן דצצצויה שפיר פטר ליה: תאמר. להשוותו להן צשואל לחיוב והא איכא למיפרך מה לצצורה ומתה דלונסא דסליק אדעתא הוא: ונשצר או מס: הניחא. הא דלא מיצעי לך או לתלק לרצי יונתן דלא צעי לתלק ואומר דנשצר ומת הוי משמע או האי או האי מצי למדרשה לרבות צצויה: אציו קלל אמו קלל צמחילתו סמך קללה לצציו צסופו סמך קללה לאמו:

כח להוציא ייתור הלשון ממשמעותו אם אינו ענין לגופו, אלא כיון דמציו למימר דברה תורה אמר ד"ת ולא נוצינא ממשמעותו דלאו קרא ויתרא הוו. I. לר' יאשיה דמשמע ליה שניהם כאחד ובר, י"ל. ר"ן. II. [ד]אי לא כתיב יחידיו ה"א דאפי' מלבושים אחד של צמר ואחד של פשתים לא ילבש אפי"פ שאינם תפורים יחד, דמחזיק דרשנין (יבמות ה:) דתוקף תכיפה אחת אינו חבור. מוס' חולין עט: U. במענה יחד. מוס' ה"א"ש.

#### מסורת הש"ס

א) לעיל ג. צעועת מט,
ב) לעיל מא: ציק מ:II,
ג) [נקודשין ח: ושי"ג],
ד) [פסחים י: ושי"ג],
ה) סנהדרין ס. פס: צבעועת מ. חולין עט: [נמנחט ז: לא: ועוד מוכר פלוגתא דרבי נאשור ור' יומאן קאמן ז': וציונא מ:II, א) [לפני מ:II, ב) [לעיל מא:II, א) [שמות כב, ט) [שם],

**מוסף רש"י**

נושא שכר. שומר צצצנר (שבוטות שם). נשבע על הכל. שלא פשע (שם) אם לא פשע (דף:). על כל התאורעות הכמוצות צצצאר שומרים צצציו, הוא נשבע שכן עצמה לו ופטור (רע"ז ג.צ.) על הכל גניצה ואציה ואונסין (שם). מושלם את הכל. כל הך דמיתו צצצתיה שצר צציה ומתה וגיניה ואציה. אלא מתה מחמת מללאתה פטור, דלאו לאוקמה צצצלתא שיהא (שבוטות שם). קרנא בלא שבורה נדפרא מוכפילא בשבורה. חמור שכר שחייב צקקן עד שלא נשבע לשקר במקום שאומר חנס פטור, דשנינו גניצה ואצידה, חמור שששם כפל, ומדה זו אלא לאחר שנשבע לשקר שנגנזה וצאו עדים שהוא גנזה, די תאצרי כפל צטוען טענת גנז. לאחר צעועה תאצרי (רע"ז מא:) הלך קונסא משום צעועה הוא דקנסיה רחמנא (צ"ק מ:). אין לי אלא אביו ואמו. כאלו (סנהדרין יט.) עשית יחד (שם פה:) קלל שניהם (חולין עט,.) אביו בלא אמו אמו בלא אביו. אחד מהם מנין (שם). אביו קלל אמו קלל. כלומר סמך קללה כאלא המקרא לאציו וכסופו סמך לאציו (סנהדרין יט. ובע"ז שם פה: ושבוטות כו. וחולין עט:) למימלא דאו האי או האי (חולין שם,.) מושמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו. מתחלת המקרא ששמע את אציו ואת (צ"ל או את) אמו, דרע"ז דיי"ו מוסקף על ענין ראשון משמע מני אחד מהם (סנהדרין יט.) אציו ואמו משמע מני או האי או האי (חולין עט,.)

**מוסף תוספות**

א. פי' לעיל בפי' השוכר (צ.צ.) ובר' והוא דהא סוגיא ה"ל לתלמודא לאיתויהי לעיל בפי' השוכר אלא. ריענא. ב. פירוש, כל מוס' ה"א. ג. מילתא. דפשיטא היא דשואל מוס' ה"א"ש. ד. דלאו לאותווביה בביתיה שאליתה (קאמן צו:). מוס' ה"א"ש. ה. כפילות. מוס' ה"א"ש. ו. בתוס' סוטה כד: מוסקף תוספת ביאור בזה, דה"ל ובהא פליגי מאן דאית ליה דאמר דברה ומאן דלית ליה דברה, מאן דאית ליה דברה, אין לו



## מסורת הש"ס

**דרכיניא צהדיא.** שוואל דעמיינ צוה פטור צעעליס צהדיא: קסג.  
מחמיתין צעעליס פטור: ודאליא מדרשא. שחר שומרים לחית חור  
פטור מדרשא לא קמי. הכא צברימא גרסין שחר ושחר צעליס  
עמעה: צמקוס אחרי. שני צמקוס פפרה וצבד צמקוס מאלחא  
של שוואל או של שוכר: כש"ש דמי.

ומר שכל שכל שומר חנם על  
נזק: ופנה שומר חנם. שאף על  
שאין חיובו אלא בפשיעה פטור  
עליו: והוא דיון לשומר שגר.  
בפשיעה וכן בשר ארומה:  
נעוץ ארומה. אין נוחא לך לאוקמה  
עם ברייתא כר' יהודה טפי מר' אר' ארומה אשומר חנם ובר'  
הה כמו דמחליף רבה בר אבוא:  
ועם הוא חיוב. ואפי' בעלי עמו:  
אם הוא נכסה ובעלים במלואה  
אם. כגון אם פרה היא היא היא  
ועל חורש בפרתו לזור שאל  
דקדק או אם חמור הוא היא בעלי  
ומר אחריו: דקדמי ליה ואילו  
אם חופר והוקן בקרקע לפני  
ורא חמור לפרושה שהיא קסא:  
אם מדיפח על גבה. ממש דתנא  
משום רבוחא לאשמועינן דאפי'  
חיוב: רישא. מקום אחר נמי  
לקח לה משום רבוחא ואפי' פטור  
בפשיעה אחרת: ואלה וואר'  
ולו בעליה. הואיל ולא היו שבעת  
אולה אע"פ שהיה שבעת שבורה  
תחת אפי' חיוב בדענין בעלים  
אילים שבעת שאילה דבהמה דקדמי  
לקמי: באומה מלכא. וכדאמר'  
שאף דקדמי ומרפי קמה וסיפא  
ונגהיה במלמד הבקר דהוא ממש  
גבה: אידי ואידי באומה מלכא.  
משום הוא מה לי מרפי קמה ומה  
נגהיה: ועוד תניא. מיובחה  
בביתא נעוץ ארומה דמילתא דער  
אין סימנא עמו משעת שאלה עד  
גם שבורה: לומר לך היה עמו  
אפי' הכי לאשמועינן קרא בעלי  
עמו שבעת שאלה חייב על פי  
אין שבעת שאלה חייב. וכן  
אין מתיבחה משמע ליה הכי: תניא  
דך. היא היא אלא מר דריש  
אין משמעותא ומר דריש בהאי  
משמעותא ולא גבי הדדי תניא: מיובחה  
בביתא. דבריהויה מילתיה  
אין דלמר אומה מלכא בענין  
בביתא. דבריהויה קמייתא דקמינ'  
אין שהבעלים עושין במקום אחר.  
אין דלמר עד שהתא עמו שבעת  
אורה היא ארומה מלכא דבריהויה  
אין ליה וכו'. השתא ממר'  
אין מתיבחה יליפי הכי תניא

## מוסף רע"י

שׁוֹכֵר בְּשׂוֹמֵר שֶׁכֶר דָּמִי.  
וְהֵלֵךְ וְהִלָּחֲטוּ הוּא אֵלֶּנּוּ  
אֵיכָּפ־שׁוֹמֵר שְׁנוּת כִּי פְעוּלָתוֹ  
שׂוֹמֵר שֶׁכֶר הוּא, לְדֹלֵי אֵי  
יֵיבֵי שֶׁכֶר הוּא שׂוֹאֵל וְחֵיב  
לְחֻסּוֹן, הִסְמַח דִּיבֵי אֵי  
אֲגָרָא לֹא הוּא שׂוֹאֵל אֵי  
שׂוֹמֵר שֶׁכֶר (דְּעִיר 5).  
שׁוֹכֵר בְּשׂוֹמֵר חֲנֵם דָּמִי.  
דִּקָּא יֵיבֵי אֲגֵר מֵלֻחֲכֵתוֹ  
וְיֹאמְרוּ נוֹטֵל שֶׁכֶר עַל שְׁמִירָתוֹ  
כִּיבֵד (מַדְנָא).  
שׁוֹכֵר שֶׁכֶר  
מְשִׁילֵם. דְּשׁוֹמֵר וְשׂוֹמֵר  
שֶׁכֶר חֲמִיץ, שׂוֹכֵר לֹא חֲמִיץ,  
וְמֵהוּ דִין חֲמִיץ לְעֵינֵי נִגְזֵיָה  
וְאִכְרֵיהּ, מְטוֹר לֹא חֲמִיץ  
(פְּטוֹר).

## תורה אור השלם

1 אִם בְּעָלָיו עָמוּ לֹא  
יִשְׁלֹם אִם שְׂכִיר הוּא בֹא  
בְּשִׁכְרוֹ: שְׁמוֹת כֹּב יֵד  
2 וְכִי יִשְׁאֵל אִישׁ מֵעַם  
רַעְיוֹ וְנִשְׁכַּר אוֹ מֵת  
בְּעָלָיו אֵין עָמוּ שְׁלֹם  
יִשְׁלֹם: שְׁמוֹת כֹּב יֵג

## הגהות הב"ח

(א) גמ' ולימא צחדא פטור  
וכתיב כל"ל ותיבת והא  
נמחק: (ב) רש"י ד"ה כר'  
יאשיה ומפרש: (ג) תום'  
ד"ה הא וכו' סיפא אפי'  
ע"ג הא מרישא:

מוסף תוספות

א. [וי"ל] אגב דבשאר  
דוכתי קאמר הכי להעמיד  
סתם משנה כר' מאיר  
נקטיה נמי הכא. תוס'  
הרא"ש.

<sup>(א)</sup> בנמרי' נוסף, חיקק, <sup>(ב)</sup> נשנת קלס: וס"ג, <sup>(ג)</sup> נבסות לז: וס"ג, <sup>(ד)</sup> גיטין מז: כ"ב, <sup>(ה)</sup> מדרש עז: מזר י"ג, <sup>(ו)</sup> בבבאי' נוסף, לי, ובצ"ל רש"ש, <sup>(ז)</sup> [נלמן לט,א], בדפדרי' דנקט' ונרצ"ל דנקטין, <sup>(ח)</sup> בארזי, וחשוב, <sup>(ט)</sup> נרצ"ל, והנה ליה בעל שואל ומשאל: רש"ש, <sup>(י)</sup> תוס' דר"ה שאל ובי' ואלפי' נקט, <sup>(יא)</sup> גי' רש"י דר"ה עבד ובי' אהל דש כח לאשה כמו לבעל אחרי נקט שאל מן האשה ולא נקט שאל מן הבעל:

#### הנהגות הב"ח

<sup>(א)</sup> גמ' ומתוך לקראי כר' יונתן אל כליל רשימת דמיון נמחק: <sup>(ב)</sup> שם ושאלו בעלה עמה אשה: <sup>(ג)</sup> רש"י דר"ה עבד ובי' אהל דש וגם משאל נהגים בו שאין לו: <sup>(ד)</sup> תוס' דר"ה שאל ובי' ואלפי' נקט, <sup>(ה)</sup> גי' רש"י אהל דש כח לאשה כמו לבעל אחרי נקט שאל מן האשה ולא נקט שאל מן הבעל:

#### מוסף רש"י

המוכר שדהו לחבירו לפירות. שאלם הלוך פירות עד עשר שנים כמקובץ הקדקדק לבעליה, ויבטן שאין היולג טובא קאמר, דהיינו שנגלו שטט לאתן וטעם גז, שגלו מחלה מעבר הידון ע"י פתחיה עד חרבות וירושלם, דלי בנות שיעל טובא מסם מחילה לפירות הא שיהי סופה לחזר ביולג וגיטין <sup>(א)</sup>, מביא וקורא: מקרא כסודר, דקרינא דיה האלמה אשר נתמה לי ה' <sup>(ב)</sup> (ושב"ס ב"ב קקז), מביא ואינו קורא. שאינו יכול לקרות האלמה אשר נתמה לי, ויהיו נבדלה חייב דכתיב אשר נתמה מאתך, שהי שעבד לו ויקח הקדקדק לפירושו <sup>(ג)</sup>, כקנין הגוף דמי. ויכול למרע מתלשמת מרי האלמה אשר נתמה לי <sup>(ד)</sup> (גיטין <sup>(א)</sup>), ואישה יפרנו: ולא שלם <sup>(ה)</sup> (דברים עב).

#### רבינו חננאל

וקייל כר' יונתן דהא רבא קאי כחזי'. [ושאלה לרבעה מהו וכו'] וכל הני בעיי לא אפישיטו: האשה ששאלה פרה מראובן וראובן נשאל לבעלה, ששמצאת הפרה שאלה לאשה ובעל הפרה שאלו נבדלה חייב, מאי, כיון שאין לבעל בנכסי אשתו אלא קנין פירות, קנין פירות כקנין הגוף דאמינא לא. ואסיקנה בעל פלוגתא וקימא לן כרשי לקיש דאמי' קנין פירות לאו כקנין הגוף דאמי. [שליח פלוגתא דר' יונתן ור' אישה ובין ומסתברא כר' אישה דריקא קרא כותחה.

## השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

**רבא סבר לה כר' יונתן**. דלמר אחד אחד משמע ומתוך דרשא דקראי כרבי יונתן למידרש כי הני מתני' דלעיל: **דמינא ומניא איך** לא גרסינן אלא קראי קא נקיט. והא דמפיך זהא דרשא וקא נקיט קראי איפכא לאו דוקא. ונראה צעניי שטעו בגירסא

רבא סבר לה כרבי יונתן ומתוך לקראי כרבי יונתן <sup>(א)</sup> דתנ' **ואם בעליו עמו לא ישלם משמע דאיתיה בתרווייהו ומשמע נמי דכי איתיה בחדא וליתיה בחדא פטור וכתיב בעליו אין עמו שלם ישלם משמע דליתיה בתרווייהו ומשמע נמי דכי איתיה בחדא וליתיה בחדא חייב לומר לך היה עמו בשעת שאלה אין צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שאלה איפוך אנא מסתברא שאלה עדיפא משום דקא מיייתי לה לרשותיה אדרבה שבורה ומתה עדיפא שכן חייב באונס' אי לא שאלה שבורה ומתה מאי עביד ואי לאו שאלה הכי שאלה עדיפא \*שכן חייב במזונותיה רב אשי אמר אמר קרא <sup>(ב)</sup> וכי ישאל איש מעם רעהו ולא רעהו עמו שלם ישלם הא רעהו עמו פטור אי הכי בעליו אין עמו ואם בעליו עמו למה לי אי לאו הנך הוה אמינא האי אורחיה דקרא הוא <sup>(ג)</sup> בעי רמי בר חמא שאלה לרבעה מהו כדשיילי אינשי בעינן ולהכי לא שיילי אינשי או דלמא טעמא מאי משום הנאה והאי נמי הא אית ליה הנאה ישאלה ליראות בה מהו ממונא בעינן והאיכא או דלמא ממונא דאית ליה הנאה מיניה בעינן וליכא ישאלה לעשות בה פחות מפרומה מהו ממונא בעינן ואיכא או דלמא כל פחות מפרומה לא כלום היא ישאל שתי פרות לעשות בהן פרומה מהו מי אמרינן זיל בתר שואל ומשאל ואיכא או דלמא זיל בתר פרות וכל חדא וחדא ליכא ממונא ישאל משותפין ונשאל לו אחד מהן מהו כולו בעליו בעינן והא ליכא או דלמא**

**ממונא** דמיתתני מיניה. פירוש שמשמש בו: **ממונא** בעינן והאיכא. פי' דממונא צעינן שיסאל לו והאיכא ואית ליה נמי הנאה מיניה: **ונשאל** לו אחד מהן, תימא מאי קמייבעיא ליה דכיון דאם נשאלו לו כל הבעלים פטור מהכל השתא יפטור ממזניו כדלמרי' במרובה <sup>(ד)</sup> צ"ק דף ע"א: חמשה

בקר אפי' חמשה חלאי בקר<sup>א</sup> וי"ל דהתם סברא הוא שישלם לפי מה שגנז אבל שאלה בבעלים אין סברא לפטור והוי כחדוש ואין לך בו אלא חדשו: **שאל** מן האשה. תימא דמה כח יש לאשה להשאל בנכסי מלוג שהפירות לבעל ולבעל יש לו כח להשאל בלא רשותה והיא אינה יכולה להשאל כלל <sup>(א)</sup> ואמאי נקט שאל מהאשה ויש לומר <sup>(ב)</sup> דאין הבעל יכול להשאל או למכור פירות נכסי מלוג בלא רשותה <sup>(ג)</sup> דלמאר רבא בזהאשה שגפלו <sup>(ד)</sup> (כתובות דף פ:)<sup>ה</sup> משום רווחא דבימא<sup>ה</sup> אי נמי ה"ק שאל מן האיש נכסי מלוג שהן של אשה מהו<sup>ו</sup>:

**בער** פלוגתיה דר' יוחנן וריש דקיש. לא צעי למימר פלוגתא דתנאי היא דלפיליגו גבי המוכר עבדו ע"מ שיממשו עד ג' יום אי ראשון הוי דצין יום או יומים או שני' <sup>(א)</sup> דליכא מ"ד <sup>(ב)</sup> צ"ק דף ט: דפליגי<sup>ב</sup> דמר דריש מחמיו ומר דריש כספו אי נמי אפי' למ"ד התם כקנין הגוף דמי היינו משום שמשיר המוכר לעצמו פירות צעין יפה אבל בעלמא לא<sup>ג</sup>: **שליח** פלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה דתניא ב'ו. ואי' הכי מדמה שאלה בבעלים לנדרים<sup>ד</sup> דהא שום דרשא איכא לכרי יאשיה פלגי הוי עליה כמותו דבעלמא לא <sup>(א)</sup> פלגי וי"ל דטעמא דרבי יאשיה התם משום דכתיב תרי זימני אישה אישה יקימנו ואישה יפרנו למעוטי שלוחו והי"נ כתיב בעליו תרי זימני<sup>א</sup> אי נמי משום דלשון בעליו ואישות משמע ליה הול דוקא ולא שלוחו: אמר

מההוא פלגא דידיה מיהא מיפטור ישותפין ששאלו ונשאל לאחד מהן מהו כולו שואל בעינן וליכא או דלמא בההיא פלגא דשיילי מיהת <sup>(א)</sup> מיפטור השאל מהאשה ונשאל בעלה <sup>(ב)</sup> \*אשה ששאלה ונשאל לבעל מהו <sup>(ג)</sup> כקנין פירות כקנין גוף דמי או לא אמר ליה רבינא אשי \*האומר לשלוחו צא והשאל לי עם פרתי מהו בעליו ממש בעינא \*וליכא או דלמא <sup>(א)</sup> שלוחו של אדם כמותו ואיכא א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי בעל פלוגתא דר' יוחנן ור"ל שליח פלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה בעל פלוגתא דר' יוחנן ור"ל דאיתמב <sup>(א)</sup> המוכר שדהו לחבירו לפירות ר' יוחנן אומר מביא וקורא ריש לקיש אומר \*מביא ואינו קורא ר' יוחנן אומר מביא וקורא קנין פירות כקנין הגוף דמי וריש לקיש אומר מביא ואינו קורא קנין פירות \*לאו כקנין הגוף דמי שליח פלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה דתניא <sup>(א)</sup> האומר לאפוטרופוס כל נדרים שתהא אשתי נודרת מכאן עד שאבא ממקום פלוני הפר לה והפיר לה יכול יהו מופרין ת"ל<sup>ב</sup> \*אישה יקימנו ואישה יפרנו דברי ר' יאשיה ר' יונתן אומר מצינו בכל מקום ששלוחו של אדם כמותו א"ל רב עיליש לרבא האומר לעבדו צא והשאל<sup>ג</sup> עם פרתי מהו תיבעי למ"ד \*שלוחו של אדם כמותו תיבעי למאן דאמר שלוחו של אדם אינו כמותו תיבעי למ"ד שלוחו של אדם כמותו הני מילי שליח דבר מצוה הוא אבל עבד דלאו בר מצוה לא או דלמא אפי' למ"ד אין שלוחו של אדם כמותו ה"מ שליח אבל עבד<sup>ד</sup> י"ד עבד כיד רבו דמיא אמר ליה \*מסתברא יד עבד כיד רבו דמיא בעי רמי בר חמא בעל בנכסי אשתו שואל

## צו.

### עין מושפט נר מצוה

ח א מיי פ"ה מה' שאלו ופקדון הלכה ד סמנ עשין כז טוש"ע ח"מ סי' שמ פתי' ד:
ב ב ג ד ה מיי שם סי' הלכה ט סמנ שם טוש"ע ח"מ סי' שמו פתי' י:

י ו ז מיי שם הל' ח טוש"ע שם פתי' אי:
יא ח ט י מיי שם הלכה ו טוש"ע שם פתי' י [וטוש"ע אה"ע סי' פיה ס"א]:

יב כ ל מיי שם הל' ה טוש"ע ח"מ סי' שמו פתי' ו:

יג מ נ מיי פ"ד מה' בבורים הל' ו:
יד ס מיי פ"ג מה' מדרס הלכה ט סמנ לאחן רננז טוש"ע י"ד סי' גלז פתי' ל:

טו ע מיי פ"ה מה' שטותן וטותפין הל' א סמנ עשין כז טוש"ע ח"מ סי' קפז פתי' א:
טז פ מיי פ"ב מהלכות שאלו ופקדון הלכה ה סמנ עשין כז טוש"ע ח"מ סי' שמו פתי' ו:

#### תורה אור השלם

1 אם בעליו עמו לא ישלם אם שכיר הוא כג בשקרו: שמות כב די
2 וכי ישאל איש מעם רעהו ונשכר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם: שמות כב כי
3 כל גדר וכל שבעת אקר לענות נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו: במדבר יד די

#### מוסף תוספות

א. והכא נמי נדרוש בעליו עמו ואפי' חצי בעליו עמו. ר"ס.
ב. [ד]ושפטינן. ריב"ז.
ג. אפי' דפירי דבעל. ריב"ז.
ד. דלא תקון פירין ביה אלא. ריב"ז.
ה. וא"כ הכא דליכא ריווח ביחא, כגון להשלים לאחר, ודאי אין הבעל רשאי להשאל בלא דעת האשה. ר"ס. ומיירי כששאל מדעת הבעל דאי לא אין כאן שאלה שאין רשות לאישה להשאלה דפירי דבעל יניהו אלא ודאי כדאמרו והא דנקט שאל מן האישה לומר ששאל מן הבעל ברצון האישה. ריב"ז.
ו. ומ"מ מספקא ליה כיון שאין הגוף שלו אי מקרייא שאלה בבעלים, מוס'
הכ"ס. כיון שהאשה אינה גיב' במלאכתו. נמוק'.
ז. דפליגי תנאי פ' החובל (ב"ק ז. א.) כקנין פירות כקנין הגוף. מושם. מוס'
הכ"ס.
ח. בקורא. מוס'
הכ"ס. ט. [וא"כ] הכא שהאשה נתנה פירות לבעל אימא לאו כקנין הגוף דמי, להכי מיייתי פלוגתא דר' יוחנן ור"ל דמיא לקח. מוס'
הכ"ס. י. יותר משאר שליחות של תורה. מוס'
הכ"ס. יא. בעליו עמו ואין בעליו עמו. מוס'
הכ"ס.